

SITUATION

S T H L M

#267

DECEMBER 2019
ÅRGÅNG 24

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

+ Tom Alandh
.....
Malin Marmgren
.....
Josette Bushell-Mingo
.....
Tiden genom julkalendern

När det ringde på Kjell Johanssons dörr var det femton år sedan han senast såg sin son. Nu har tunna trådar börjat vävas mellan dem igen. Efter trettio år på gatorna i stan, med romaner och en kofot i rygsäcken, är han fri från missbruket sedan några år. Och han försöker nu leva sitt liv så gott han bara kan.

Kjell Johansson:
”Periodvis var det ljusår mellan hur jag levde och ett normalt liv”

NALEN

JOSHUA

RADIN

LÖR 25/1

GEORGIA

TORS 20/2

ICON FOR HIRE

TIS 25/2

LUDWIG HART

FRE 28/2

MIDLAND

FRE 20/3

ASTRID S

LÖR 21/3

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM

2020

INNEHÅLL

DECEMBER 2019

Josefette Bushell-Mingo

Som regissör vill hon föra fram nya berättelser och röster. I december har nystartade The National Black Theater of Sweden premiär för sin första produktion *Wosa Albert!*.

Sidan 14.

MAGNUS SANDBERG

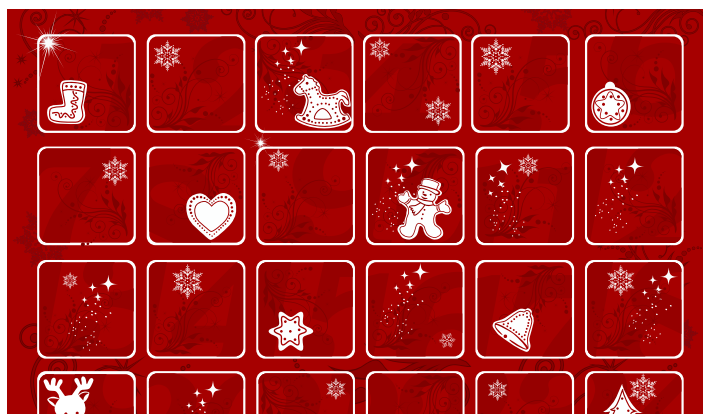

ANNELI HILDONEN

"Jag for runt väggarna i plugget i lågstadiet, kunde inte vara stilla i fem minuter."

Att **Kjell Johansson** till slut blev drogfri berodde på att han gjorde en adhd-utredning som vuxen och fick rätt diagnos och medicin. Får några veckor sedan ringde det på hans dörr. Det var hans son. Som han inte träffat på 15 år.

Sidan 20.

ISTOCKPHOTO

Tiden genom julkalendern

I år går den sextionde julkalendern. Hur har den speglat sin samtid? Hur har barn och vuxna skildrats? Hur har tidsanda, normer och moral tagit sig uttryck i julkalendern genom decennierna?

Sidan 32.

Omslag #267

Anneli Hildonen
fotograferade
Kjell Johansson.

God Jul!

ALLTID I SITUATION STHLM

10 Gata fram och tillbaka

Nobelgatan.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Malin Marmgren, Tom Alandh, Benke Rydmans *Snövit*, sex ungdomsupplopp i stan med mera.

48 Dåtid Sthlm

December 1965.

GATUPLANET

5 Säljaren

Angelina Lindberg, Södertälje.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Ewa Larsson, Kungsträdgården.

40 I gatuplanet

- Nyårsdagen självmordsdrabbad
- Barriärer i Bagarmossen
- Stör döden
- 67 procent män som tog sitt liv.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 99000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 14 200 ex/mån (TS helår 2018) **ISSN**: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET **Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

441 428
Trycks

Visa kollektiv- kurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivverksamhet och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Alla de i min familj som inte sitter inne träffas på julen."

Angelina Lindberg

Vad tycker du om julen?

– Jag tycker om julen för alla är snälla då. Jag har alltid tyckt om julen just för att alla är schysta och bryr sig om varandra. Det kanske låter patetiskt, men så tycker jag.

Vad har du för jultraditioner?

– Att alla de i min familj som inte sitter inne träffas på julen. Vi träffas hemma hos mamma, min pappa

dog för ett år sen knappt, min syster dog en tid innan dess. I år blir det jag och mamma som firar jul ihop, men jag misstänker att brorsan och hans fru kommer upp och överraskar oss. Eller vi dom.

Angelina Lindberg, säljer tidningen i Södertälje, intill Systembolaget vid Coop, Scaniarinken. Hon ska köpa en tomteluva och ha på sig när hon säljer i december.

OCKSÅ MAMMA OCKSÅ DRÖMMAR *OCKSÅ MÄNNISKA*

Det här är Zinica. Hon har inte haft något annat val än att lämna sitt hemland och sina barn för att överleva.

Hon är stark, beslutsam och har drömmar om framtiden. Hon är människa. Med rättigheter. Trots det saknar hon tak över huvudet, tillgång till sjukvård, vatten och sanitet och blir bortkörd av polisen.

Sverige har svikit Zinica, trots att hon har samma rätt till trygghet och säkerhet som andra.

Var med oss och bekämpa fattigdomen – inte dem som drabbas av den.

www.amnesty.se/människa

AMNESTY
INTERNATIONAL

HUVUDSTAN

979

polisänmälda hatbrott under 2018 i Stockholms kommun enligt Brå:s rapport *Hatbrott 2018*. 737 av brotten var rasistiska/främlingsfientliga, 36 antisemitiska, 58 islamo-fobiska, 18 kristofobiska, 32 var på annat sätt anti-religiösa och 101 anmälda hatbrott handlade om sexuell läggning.

121 av brotten var våldsbrott, 103 hets mot folkgrupp och 254 av brotten gällde olaga hot/ ofredande.

Lysande julpromenad i city

LAMPOR En miljon LED-ljus dekorerar 40 gator, platser och torg i Stockholms city. I år arrangeras ljuspromenader med auktoriserade "Stockholmsjul-guider", där man får uppleva ett urval av stadens julbelysning med inslag från stadens historia.

De guidade ljuspromenaderna utgår från Kungsträdgården varje helg fram till sista december.

För den som vill gå sin egen ljuspromenad kan man följa en ljuskarta som presenterar samtliga gator, platser och torg som lysas upp.

Julbelysningsprojektet #Stockholmsjul drivs av City i Samverkan i samarbete med Stockholms stad och fler än 25 fastighetsägare – det är en av Europas största sammanhållande satsningar på julbelysning.

– Det är en del i arbetet med att utveckla Stockholm till en fantastisk juldestination, säger Per Eriksson, VD

på City i Samverkan.

Biljetter till turerna bokas på stockholmsjul.se. Ljuskartan kan lad-

das ner digitalt på stockholmsjul.se/ ljuskarta eller hämta på en turistbyrå.

MARIA HAGSTRÖM

"Han återgav en teori som Katarina Frostenson också tar upp sin bok K, som ju mycket går ut på att det finns en större konspiration. Och där är inte min roll så viktig."

DN-journalisten Matilda Gustavsson i SVT:s *Babel* 17 november om intervjun med Horace Engdahl till boken *Klubben*.

Få barn vet sina rättigheter

BARNKONVENTIONEN Enligt Rädda Barnens egen undersökning – det var dess grundare Eglantyne Jebb som skrev den första barnkonventionen 1923 – känner bara vart fjärde barn till att det finns en barnkonvention, detta trots att den nyligen firade 30 år sedan den antogs av FN och en knapp månad innan den blir lag i Sverige från 1 januari.

– Att så pass få barn i Sverige hört talas om barnkonventionen är oro-väckande. Det visar att vi har en lång väg kvar att gå till dess att barn vet sina rättigheter, säger Helena Thybell, generalsekreterare Rädda Barnen.

Av de 1059 tillfrågade barnen i undersökningen i årskurs 6, årskurs 8 och årskurs 1 i gymnasiet var 24

procent från Stockholmsregionen, 16 procent kom från en storstad större än 300 000 invånare.

ULF STOLT

Ord på väg ut

SPRÅK I nästa utgåva av Svenska Akademiens ordlista finns det enligt Språktidningens senaste nummer 1001 ord som riskerar att tas bort, på grund av att de används för sällan.

Bland de ord som riskerar att strykas märks bland annat

ordet Flajer, den försvenskade stavningen av flyer, det har enligt Språktidningens Anders Svensson använts en gång i medierna det senaste årtiondet och är troligen på väg ut.

I undersökning har de jämfört urvalet i SAOL med språkbruket i massmedier och andra texter, som bloggar, myndighetstexter och inlägg i sociala medier, för att identifiera de ord som är på väg att försvinna ur allmänspråket.

Andra ord i riskzonen är exempelvis jämmerskri, kalsongbadare, orogenes, pleonasm, romanesk, suggestibel, unitarisk, välisk, zeugma och övlig.

ULF STOLT

Åsö gymnasium, 1960

Folksamhuset, 1960

Åhlénshuset, 1962

Kaknästornet, 1963

Farstabron, 1985

Münchenbryggeriet, 1992

Söderledstunneln, 1984

Att bygga Sverige kräver hårt arbete. Vi kommer ta vår del av ansvaret. För gamla och nya svenskar. För friska och sjuka, för sorg och kärlek. För alla.

Vi är händerna som bygger Sverige.

LÄS MER PÅ: byggnads.se/bostadspolitik

Nobelgatan 10.14-10.49

.....

Meningsutbyten kring ett lastbilsflak, ett slanglås kring en smidesgrind, bilskolebilar, ronderande väktare, övervakningskameror, dog-walkers och en joggare med tunga steg. Det som förenar dem alla är Nobelgatan. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

DET STÅR EN man i varselväst mellan flaket på en liten lastbil och en orange containern ute på gatan vid grinden till nummer två. Han talar med en annan man, som befinner sig i valvet innanför grinden, och trots att jag inte talar språket låter de inte som varande helt överens.

Mannen i valvet tar några markanta steg i riktning mot den lilla lastbilen och pekar med hela handen mot flaket, sedan vänder han tillbaka in mot valvet igen.

En vit bil från Dahlboms trafikskola passerar sakta. Flickan bakom ratten håller händerna tio i två och blicken rakt fram.

Två väktare stannar till, frågar om vi "kommer från pressen". Vi berättar vad vi gör och en av dem pekar ut några av husen vi ser – Bonniers villa, några ambassader, H&M-ägarens hus, Engelska kyrkan, Turkiska ambassadörens residens.

– Många fina hus här.

En av dem berättar sedan att de bevakar allt brittisk – ambassad, kyrka och residens – i området och rör sig runt hela tiden.

– Men jag kan av säkerhetsskäl inte säga hur vi ronderar och vart eller när.

De går sedan ner mot vattnet och följer promenadvägen till den sväng

av, då går de upp över gräset och fortsätter patrullera utmed gatan.

EN POLISPIKET SVÄNGER ut från Kruthusplan. Polismannen på passage-rarplatsen tittar upp från sin telefon och när de passerar oss nickar han och hälsar.

En man i svart rock hämtar en portfölj i en grå bil parkerad på gatan vid sidan av Sydkoreas ambassad.

Ännu en bilskolebil passerar, kommer från Kruthusplan och tar vänster.

De båda statyerna i trädgården till Villa Bonnier – i dag ägd av staten och använd av regeringen vid representationer – har klätts i grävitt

skyddsöverdrag inför vintern. Den svarta smidesgrinden till fastigheten på tomten närmast intill är låst med – vilket för området ändå får anses vara en aning oortodox lösning – ett vanligt svart slanglås.

Nere på gångvägen utmed vattnet kommer tre dog-walkers gående efter varandra. De har vardera sju-åtta hundar i koppel fästa vid magbälten och inte en enda av hundarna skäller på cyklisten de möter.

I SLUTET AV Nobelgatan, innan den upphör där Dag Hammarskjölds väg byter namn till Djurgårdsbrunnsvägen, ligger den turkiska

ambassadörens residens. Det står två likadan betongsuggor med lite staket ovanpå utmed gatan framför. Fönstren är förstärkta med både galler och extraglas ut mot gatan, det sitter minst åtta synliga kameror riktade åt olika håll på fasaden och två parabler i olika storlekar ovanför den smala balkongen.

En medelålders man med pannband och brandgula skor kommer tungt joggande upp Folke Bernadottes väg och sneddar över den lilla allmänningen till en av de parkerade bilarna som står uppställd mellan körbanorna nedanför Amerikanska ambassaden. 📍

GLÖM INTE
VARANNAN
GIN!!
..

Stadsbudskåren erbjuder allt inom flytt och magasinerings

Stadsbud i Storstockholm består i dag av ca 80 st egenföretagare anslutna till våra fyra kontor. På varje kontor finns åkare som äger sina bilar och har både trafik tillstånd och rättigheter samt Stadsbud som är enskilda företagare.

Eftersom vi har 4 kontor så kan vi oftast ombesörja alla jobb som inkommer. Vi använder inga underleverantörer till våra jobb och kan på så sätt bibehålla kvalitén till våra kunder. Kunder som anlitar oss kan då tryggt veta att det kommer riktiga stadsbud som utför arbetet/flytten.

Stadsbudskåren erbjuder företag och privatpersoner en personlig service vid alla våra flyttjänster. Från första kontakten med kund där jobbet bokas och planeras samt under jobbet gång där

allt sköts professionellt och noggrant tills att jobbet är slutfört och vår kund är nöjd. Det är "personlig service".

Bemannade magasin ökar säkerheten

Stadsbud i Storstockholm äger sina magasin och har därmed egen personal dagtid som sköter all service på plats. På våra magasin förvaras ditt gods på pall eller i stora trälådor från 4 till 8 kbm stora och du betalar endast för den plats som du tar upp.

Gå gärna in på vår nya hemsida

www.stadsbud.com och läs mer.

Välkommen till Stadsbudskårens fyra kontor! Stadsbud i Storstockholm

Artillerigatan 33, 08-782 96 10
artilleri@stadsbud.com

Cementvägen 30, 08-39 96 75
hallvagen@stadsbud.com

Döbelngatan 77, 08-612 30 00
[dobeln@stadsbud.com](mailto:dobelngatan@stadsbud.com)

Ynglingagatan 7, 08-611 55 55
n.station@stadsbud.com

Regissören Josette Bushell-Mingo vill föra fram nya röster och berättelser på den svenska teaterscenen. Med nystartade The National Black Theatre of Sweden bygger hon en plattform som ska leva längre än hon själv. I december har deras första teaterproduktion premiär: *Woza Albert!*. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MAGNUS SANDBERG

FRAMFÖRARE

Om vi ska kunna gå framåt måste vi veta vad som hänt i det förflutna. "Men en dag kommer det en generation som inte vet vad apartheid är", påpekar Josette Bushell-Mingo. Det är en av anledningarna till att hon nu sätter hon upp den sydafrikanska klassikern *Woza Albert!*, där Jesus – eller Morena som han kallas – har kommit tillbaka till jorden och möter ett Sydafrika där den svarta befolkningen behandlas som andra klassens medborgare, blir arresterade och mördade. Morena predikar om rättvisa. Han måste bort, anser den vita makteliten.

– Det är en ikonisk pjäs, rolig och satirisk, men också sorglig. Det är ett minne av en viktig tid i vår historia.

Pjäsen har spelats otaliga gånger runtom i världen sedan den framfördes 1981 på The Market Theatre i Johannesburg.

– Jag har läst tidigare recensioner där tidningar har skrivit att den är ett fantastiskt verk, men där det också funnits en hint om att apartheid är över. Det gör mig arg. Sydafrika är fortfarande ett fattigt land och de fatiga är framförallt den svarta befolkningen. Apartheid är inte över – konsekvenserna av apartheid fortsätter än i dag.

Och som skådespelaren Richard Sseruwagi säger när han tittar in på hennes kontor på Stockholms Konstnärliga Högskola innan dagens repetitioner:

– Det är aktuellt nu också, även i den här delen av världen vi lever i.

DET ÄR TRE veckor kvar till premiären på Kulturhuset Stadsteatern Vällingby 9 december. För första gången sätts pjäsen upp i Skandinavien. Det blir också den första teaterproduktionen av The National Black Theatre of Sweden, NBTS, som startades för ett halvår sedan på initiativ av Josette Bushell-Mingo.

Sedan dess har de bland annat hunnit ha workshops, en minnesdag för slavhandeln och en föreställning på Etnografiska museet. Planerna är stora och innebär samarbeten med allt från ABF till Nationalteatern i Ghana. Och de har bestämt sig för att göra en

JUST NU ÄR 'WOZA ALBERT!' DEN ENDA AFRIKANSKT BASERADE PJÄSEN UNDER HELA 2019.

teaterpjäs från varje land på den afrikanska kontinenten – 54 länder.

– Uppenbarligen, som du hör, kommer jag inte att leva tillräckligt länge för att uppleva allt det här.

Hon kallar sig för konstnärlig arkitekt, som bygger upp National Black Theatre och Sweden så att någon annan kan fortsätta bygga när hon inte längre kan. Målet är att vara en plattform som lyfter fram fler perspektiv och

berättelser på teaterscenen.

– Just nu är *Woza Albert!* den enda afrikanskt baserade pjäsen under hela 2019. Det behöver inte vara så.

I hennes version av klassikern har hon gjort om en av rollerna till kvinna.

– Jag ville föra in en kvinnoröst i kampen. De ursprungliga manusförfattarna har godkänt det, vilket känns bra. Då var det två män i huvudrollerna, men nu är det snart 2020 – kvinnor kämpar på barrikaderna över hela världen.

Woza Albert! betyder Res dig upp Albert! och syftar på Albert Luthuli som var president för ANC. Titeln kan ses som en uppmaning att väcka fler till kampen mot rasism.

– Genom scenkonst kan människor mötas och förstå varandra. Vi ser vad som händer globalt och lokalt vid missförstånd, vi lever i komplicerade tider. *Woza Albert!* visar att du med väldigt lite kan göra en skillnad och föra samman människor.

Pjäsen improviserades fram i slutet av 1970-talet av skådespelarna Percy Mtwa och Mbongeni Ngema och spelades i kåkstäder, kyrkor och på gatan.

– Det händer att jag får höra att det jag gör är modigt, men nej, det är en lyx. Det är ett privilegium att göra det jag gör. När jag jobbat klart i dag så går jag ut härifrån och hem. Under de förhållande som *Woza Albert!* gjordes var det inte så. Där gick människor ut och kom aldrig tillbaka. Det ska vi komma ihåg. ☺

JOSETTE BUSHELL-MINGO FÖDD: 1964 i London. YRKE: Regissör och skådespelare. Konstnärlig arkitekt för The National Black Theatre of Sweden. GJORT I URVAL: Arbetat för The Royal Shakespeare Company och varit konstnärlig ledare för Tyst Teater i Stockholm, turnerat med enmansföreställningen *Nina – A story about me and Nina Simone*. AKTUELL: Regisserar teaterföreställningen *Woza Albert!* som har premiär 9 december på Kulturhuset Stadsteatern Vällingby.

THE NOBEL PRIZE

MÄNSKLIGHETENS STÖRSTAN YTTA

5 oktober–13 september 2020
 En utställning om Nobelprisbelönade insatser som räddar liv, mättar mänskligheten, skyddar planeten och sammankopplar världen.

NOBEL PRIZE MUSEUM

Guidade visningar
 Lördagar och söndagar kl. 15

VI & DOM

EN UTSTÄLLNING OM HATBROTT

Polismuseet [Läs mer på polismuseet.se](http://polismuseet.se)

VICKY NÖJEPRODUKTION OCH ZENTERTAIN PRESENTERAR

"ABSOLUT VÄRLDSKLASS"^{AB}

MUSIKALEN
SÅ SOM I HIMMELEN

AV KAY POLLAK, CARIN POLLAK OCH FREDRIK KEMPE

ABSOLUT SISTA CHANSEN - MEGASUCCÉN SPELAS T O M 14 MARS!

PHILIP JALMELID MALENA ERNMAN TUVAB LARSEN
 CHRISTOPHER WOLLTER SOFIA PEKKARI ANDERS EKBORG
 BJÖRN KJELLMAN/MORGAN ALLING STOR ENSEMBLE OCH ORKESTER
 Regi MARKUS VIRTA

JULKLAPPS TIPS!

SHOWTIC.SE

OSCARS TEATERN

Hej Maria och Erik

och alla andra som bor i Stockholms län. Förutom att Maria och Erik är de vanligaste namnen tänkte vi bjuda på ett gäng andra intressanta siffror om er som bor i Sveriges huvudstad med omnejd.

1 278 244

INVÅNARE (25-64 ÅR)

39

SNITTÅLDER

377 900

GENOMSNITTLIG ÅRSINKOMST

31 500

GENOMSNITTLIG MÅNADSLÖN

För de flesta är det bra att kombinera ett medlemskap i a-kassan med att vara medlem i ett fackförbund* för att få ut **80 %**** av lönen vid arbetslöshet.

* De flesta av våra fackförbund erbjuder en extra inkomstförsäkring utöver a-kassan.

** Du som tjänar max 25 025 kr får ut 80 % av din lön om du blir arbetslös. Du måste också ha varit medlem i minst 12 månader.

Stockholms län

Länet med Sveriges näst högsta sysselsättningsgrad

Stockholms län kan stoltsera med landets näst högsta sysselsättningsgrad. **84,3 %** av kvinnorna och **87,2 %** av männen arbetar. Och **35 %** av er har universitetsutbildning. Det betyder att ni kan bli medlemmar i Akademikernas a-kassa, a-kassan för dig med högskolepoäng. Om du inte redan är med – förena dig i dag med de **215 723** andra medlemmarna i Stockholms län i Sveriges största a-kassa.

Är du inte en av våra 700 000 medlemmar än?
Bli det i dag på akademikernasakassa.se

110
KR/MÅNAD

Akademikernas
a-kassa.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Antireklam

● Underlig reklam Casino Cosmopol använder sig av, åtminstone rent bildmässigt. Först en croupier som stänker iväg en kortlek rakt i ansiktet på betraktaren. Sedan en kvinna som ser ut som hon hade den tråkigaste dagen hittills i livet.

Vad säger en sådan reklam? Stick och brinn, här är ändå så jävla tråkigt att klockorna stannar.

JAN WALLIN

Ibland hatar jag dig

● Du, din jävla glöd som emellanåt bara pyr som i en brasa alla andra tror är helt släckt. Men ändå finns du där inne. Där inne bland all sot och död aska, bland tjock svärta ligger du, en liten glöd inuti mig. Det är du som håller mig vid liv.

Jag äskar dig, för du är min urkraft. Du är min stolthet, du definierar min person, sidan av mig som inte kan ge upp, fast jag ofta verkligen vill göra det. Det är också därför jag ofta hatar dig innerligt, mer än allt jag vet. Men gud, tack ändå... För utan denna gåva och förbannelse vore jag död för länge sedan.

Så tack Gud för det du gett mig något som jag hatar och älskar. Min inre pyrande glöd som håller mig vid liv hur stundtals liten du än är.

ELINA

Boktips

Hungerbarnen

Heidi von Born

● En gripande bok om två barns kamp att hålla hungern borta i skiftet mellan 1940-tal och 50-tal. En bitterljuv stockholmsskildring värd att sätta tändarna i, skriven ur ett barnperspektiv.

Små citroner gula

Kajsa Ingemarsson

● Agnes lever för sitt jobb som servitris. Följ henne i såväl vardag som fest. Romantik, familj med mycket framåt driv. Nutid.

LB

Polis, polis

● Maktens övertygelse: Polis, polis, att all kriminalitet, gängvård, att stjäla mat, att allt det kommer att försvinna med mer poliser, övervakningskameror och väktare. Om man bara har en bit falukorv, blodpudding och ett paket makaroner i skåpet. Och när en liten bit fisk kostar 250 kronor, när man inte har råd att köpa SL kort, när man med rädsla går i säng och vaknar med det på morgonen efter sömlös natt – kan jag betala hyran med min fattigpension eller får jag mitt socialbidrag så jag kan göra det och inte bli vräkt om man nu mot alla odds har lyckats få ett eget hem. När skorna har gått sönder så man får gå med trasiga skor, pengarna räcker inte i alla fall till mer än ett par av de billigaste joggingskorna mitt i vintern.

Allt detta blir inte bättre om Sverige får mer poliser, övervakning och väktare.

HÄGERSKRIKAN

Stilla dig tiger

● En skrikande jamande katt varje gång jag gläntar på dörren till mitt sinne. Varför saknar den ro, den inre stillhet att leta sig fram till tussan att leka med.

LB

Bakom masken

● Att få en mask vid åtta års ålder, att skrikande med våldsamt motstånd bli påtvingad ett ansikte som inte kan gråta eller visa negativa känslor i hela dess skala.

Med den masken fortfarande fastklistrad är det svårt att visa för myndigheter, läkare, socialen etcetera hur akut det egentligen är. Jag har lärt mig att överdriva, klämma fram en tår... för jag kan inte.

Den för länge sedan påtvingade masken, hur mycket jag än slitit och dragit i den, sitter fortfarande orubblig. Det som sker i barndomen har sådan extrem påverkan på hur vi blir som "vuxna". Jag hoppas med hjärtat utanpå bröstet, att nästa generation ser och har sett med egna ögon hur barn behöver bli upptäckta i tid. Låt varje barn få ha åtminstone en vuxen att prata med.

För ett ensamt barn förblir ensamt, antingen livet igenom eller plågas av kampen mot ensamheten, det vi alla fruktar mest. Det borde finnas en dag mot ensamhet. En dag där särskilt ensamma barn får uppmärksamhet och tilldelas en kamrat, genom insats från myndighet eller en jämnårig kompis. Till alla ensamma barn därute. Det finns någon som känner som du. Jag var som du. Ge aldrig upp. Outgrundliga äro herrens vägar.

ELINA

Kommunikations-svårigheter

TEXT: DAGGE OCH JH ILLUSTRATION: JH

Julångest

● Tänk att det ska behöva vara så här varenda jävla år! Våren försvinner med en fjärt... Sommaren tar slut. Sen har du den där jäkla plågoanden som springer runt i röda kläder och skrämmer småbarn, så dom skriker tills dom blir lila... och morsan undrar: Va i helvete kommer vällingen i fråg? Skyll på Farsan, God Jul och Gott Nytt.

MICKE 406

Straxt övergående

● Hatet bara rinner i mig, som eld
plötsligt uppblossande
kliande ett kroppsligt fångelse,
varm klibbig gröt.

Nästa nummer, ytterligare en film
några dränkta barn som räddas.

Ditt fångelse som jag frivilligt sitter i
ett inomhusmörker.
Allt för att jag inte kan säga
"Tack och hej."

Stackare som blir lämnad, stora runda ögon
och en fråga: "Var ska du någonstans?"
Naturligtvis ingenstans.

Hålla dig sällskap, ligga ryamatta
på golvet när du snarkar på soffan
trots att det kryper i mig och
jag drömmer om en sval fuktig rotvälta
att krypa ner i,
gömma mig för världen.
Tur att jag har dig.

L8

Sikta längre

● Jag hoppas att det lönar sig
det är bara det som driver mig
meter efter meter, jag vill bara att det är över.
Kroppen driver mig
Tvingar mig att handla
Äta, klättra gå, möta nöden.

Jag hatar för varje längd mark
och så drypande blöt är jag klar
och belöningen kommer eller uteblir
njutningen.
Kampen har blivit lag
som jag tvingas till
dö din jävel.

L8

Vi önskar våra
partners och
medmänniskor en
riktigt God jul!

 **Alfvén &
Didrikson**

www.alfvendidrikson.com

Sidor av sig själv

När det ringde på dörren till Kjell Johanssons lägenhet för några veckor sedan var det femton år sedan far och son senast såg varandra. Nu har tunna trådar dem emellan börjat vävas igen. För sju år sedan fick han en adhd-diagnos och medicinering och lyckades till slut bli drogfri, efter trettio år på gatorna i stan med kofot och romaner i rygsäcken. Men det är inte så lätt att nu förväntas leva ett normalt liv. Vad nu det är. TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN

Några dagar in i november i år. Efter fem dagar på Södersjukhuset med dubbelsidig lunginflammation blir Kjell Johansson utskriven när febern gått ner och infektionsvärdena någorlunda stabiliserats. Han har hunnit vara hemma i några timmar i sin lägenhet – den som för fyra år sedan var en träningslägenhet men nu blivit hans egen – när det ringer på dörren.

Efter några signaler går han upp och öppnar, lindrigt omtöcknad av mediciner och sömnbrist och sviterna av lunginflammationen.

– Det står en förvirrad yngling där och jag har ju feber fortfarande... han presenterar sig inte utan han börjar bara prata, jag minns inte om vad nu. Till slut frågade jag "vem är du?". Då sa han: "Det är Sebastian, din son".

I trappuppgången där är det femton år sedan de senast såg varandra. Den gången, i ett besöksrum på ett behandlingshem där Kjell Johansson befann sig, frågade den då sjuåriga sonen varför han knarkade.

– Det är svårt att svara en sjuåring på det. Jag fokuserade mer på att få honom att inte ta på sig någon skuld. Så han inte skulle tro att det var hans fel att jag försvunnit från familjen.

Han minns att sonen den gången lekte med sina Transformers och sa att han ville skapa Transformers som kunde förstöra allt knark i världen.

– När vi träffades den gången när han var sju ville han inte släppa mig när jag skulle gå. Han klängde sig kvar och vägrade släppa taget, så jag sa: "Det är ok, vi ses snart igen". Och det där "snart igen" har jag haft så jävla dåligt samvete för... Det blev femton år.

Vi får anledning att återkomma till far och son där i trappuppgången lite längre fram i texten.

KJELL JOHANSSON VÄXTE upp på Södermalm, på Blekingegatan nästan uppe vid Ringvägen. Hans föräldrar skilde sig när hans yngre bror var tämligen nyfödd och han beskriver händelsen som att "familjen klövs".

Mamman träffade en ny man och flyttade och tog med sig den nyfödda sonen, Kjell Johansson stannade hos sin pappa på Blekingegatan. Hans mamma drack en del, inte hans pappa. Och på grund av skilsmässan och hur den kom att bli tappade Kjell

Johansson kontakten med både sin mamma och sin lillebror och såg dem inte på tio år. Då skilde sig mamman igen och tog då upp kontakten med honom.

– Brorsan började hänga med ut till ett landställe på Ingarö och där började brorsan och jag hitta tillbaka till varandra igen. Jag hälsade på dem där de bodde då i Tyresö och ett tag hade vi en bra kontakt.

– Sen kom vi bort från varandra igen lite senare. Nu har jag inte sett honom på över femton år, kanske tjugo. Men det är för att jag levde i missbruk och han har aldrig missbrukat. Morsan dog i lungcancer när hon var sextio.

Hans pappa bor kvar på Söder, de ses ibland på neutral mark och Kjell Johansson beskriver relationen som "lite knepig".

– Det hände grejer under mitt missbruksliv som drabbade familjen.

Han beskriver sin pappa som "en sävlig norrlänning".

– Han har inte ens försökt förstå mig, är min totala motsats. Jag är adhd gång på hundra, han är spara och vänta och... Men

Det är ju inte så acceptabelt att en elvaåring dricker ett par bärs om dan för att kunna sitta stilla i skolan.

► *En av fördelarna han ser med tidningsförsäljningen är att han kan prata med folk, har många stamkunder han pratar mycket med. Det har också varit ett sätt att få kontakt med vanliga människor, "var hittar man vanliga människor att tala med när man bott på gatan i trettio år?"*

jag kan sakna honom. Han försökte ju lära mig bra saker från sitt perspektiv, men han har aldrig försökt förstå det ur mitt perspektiv.

Han beskriver sig som mer lik sin mamma, som han nu i vuxen ålder förstår självmedicerade med alkohol.

När Kjell Johansson växte upp och gick i skolan på 1970-talet fanns det inga diagnoser att förhålla sig till som sorterade och förklarade beteenden som inte riktigt ansågs passa in i rådande tidsanda eller norm.

– Jag for runt väggarna i plugget i lågstadiet, kunde inte vara stilla i fem minuter. Blev det för tråkigt på lektionerna klättrade jag ut genom fönstret och började leka på skolgården i stället.

Han gick i Eriksdalsskolan i lågstadiet, men inför femte klass ansågs han inte klara av att gå i en vanlig skola utan förflyttades till Skärholmens skoldaghem – skoldagen började halv nio och höll på hela dagen, han kom bort från alla gamla skolkamrater.

– Det blev helt fel med alla problemungar på ett ställe. Nästan alla i min klass på Skärholmens skoldaghem blev narkomaner, jag träffar några av dem fortfarande. En är död, han dog för bara ett halvår sen, en annan är i dåligt skick. Av oss tre som gick i den klassen brukar jag säga att jag är den mest normala.

I sjunde klass var han tillbaka på Eriksdalsskolan igen. Men det dröjde inte länge förrän han började dricka alkohol – snattade öl och drack själv. Och kände direkt att "wow, det här är ju lösningen på alla mina problem".

– Jag kunde sitta stilla i skolan, så jag använde det som medicin direkt. Men det fick ju en del andra konsekvenser i stället. Det är ju inte så acceptabelt att en elvaåring dricker ett par bärs om dan för att kunna sitta stilla i skolan.

– Jag började med hasch när jag var tretton-fjorton. Jag och en polare ville testa och sen snöade vi fast på det och rökte.

Resten av högstadiet gick han i BUP:s terapiskola i Alvik.

– Jag gick ett år på gymnasiet efter det, på socialservice hette det, man blir vårdbiträde kan man säga när man är klar med den. Jobbade sen lite inom det, på servicehus, med handikappade, på en lunchrestaurang.

I början av 1990-talet får han sparken från jobbet på lunchrestaurangen på LM Ericsson efter att ha förskingrat pengar, ►

och lägenheten på Hägerstensåsen han fick när hans pappa bytte sin lägenhet mot två lägenheter blir han vräkt från när han inte kan betala hyran.

– Jag var nästan aldrig hemma ändå, det var nästan skönt när det väl skedde, slippa ansvaret, det var bara jobbigt att inte kunna betala hyran. Sen körde jag bara på. Jag hade börjat missbruka amfetamin när jag jobbade där. Jag var ung, hade adhd gånger hundra och det fanns bra tillgång till amfetamin på den tiden.

EN AV DE första gånger jag talade med Kjell Johansson var när han satt med en bok vid ett av borden ute i säljarnas café, jag hämtade kaffe i maskinen och vi började tala om boken han hade i handen – jag tror det var Fjodor Dostojevskijs *Bröderna Karamazov* och han berättade om alla personerna och deras olika namn i boken.

Kjell Johansson har nämligen alltid böcker i sin ryggsäck. Och läser. Hela tiden och överallt. En av hans vänner har beskrivit honom som att: ”Kjell är den enda man kan hitta som står och läser jämförande religion i ett soprum”.

När han växte upp fanns det böcker hem-

Jag var ung, hade adhd gånger hundra och det fanns bra tillgång till amfetamin på den tiden.

ma. Den första bok han läste var hans pappas exemplar av Mario Puzos *Gudfadern*, den började han ta med sig och läsa under resorna mellan Skanstull och Skärholmen när han gick på skoldaghem där i femman och sexan.

– Jag har alltid gillat böcker, redan innan jag kunde läsa. Och jag har alltid samlat på böcker.

– När jag började läsa riktigt mycket och

lite seriösare grejer, det var när jag var på Hassela (då ett omdiskuterat behandlingshem, red. anm.) faktiskt, läste Hermann Hesse, Dostojevskij. Jag gick runt där med *Idioten* under armen. Jag var inte riktigt som de andra, jag stack ut lite.

Under sin hemlösa tillvaro, som pågick av och till under nästan trettio år med avbrott för vistelser på några behandlingshem när han försökte sluta missbruka amfetamin, och när han satt av olika fängelsestraff, mest för inbrott och narkotikabrott, var det två saker han alltid hade med sig i ryggsäcken: böcker och en kofot.

– Jag hade ju alltid nånstans där jag dockade dem, gömde dem, nåt källarförråd eller så. Men ibland försvann de. Jag bodde i källare, elrum och sånt. Ibland hade jag tur och hittade nåt elrum och kunde bo där nån månad eller två. Men till slut kom det alltid nån maskinist och plomberade.

Böckerna har varit hans räddning, den enda konstant i livet han vetat alltid funnits där.

– När det varit jobbigt för mig har jag flytt in i böckernas värld. Jag hamnade ju stup i kvarten på häktet för jag gjorde inbrott hela tiden, det blir så när man är bostadslös och

till slut tar polisen en.

– Där läste jag ännu mer när jag piggade till efter en tid. Där har de biblioteksvagn plus att man kan beställa böcker. Jag beställde alltid en massa böcker, jag brukar läsa fem böcker samtidigt.

Vad läser du just nu?

– *A Course in Miracles*, den har jag med mig nu också, den har jag alltid med mig, den är tjock.

Han tar upp den ur ryggsäcken och visar den, boken saknar skyddande pärmar, det syns att den är välbläddrad. Han beskriver den som en andlig bok som handlar om hur man ändrar sitt sätt att tänka, att det börjar med att förlåta allt levande.

– Det är ganska avancerade grejer... en form av hjärntvätt kan man säga – att man tvättar bort all skit man lärt sig som inte har nåt mer verkligheten att göra eller är bra för oss. För att nå till den tankeändringen måste man sluta döma andra människor, projicera skuld på andra.

Han hittade boken för första gången någon gång på 1990-talet, men den var för dyr för honom då. Men en dag gick han in

▼ *Genom åren har Kjell Johansson vid flera tillfällen blivit vräkt och av med alla sina personliga tillhörigheter. Nu försöker han bygga ett liv med saker och minnen, men det är egentligen bara hans böcker som är viktiga.*

på ett antikvariat, stack in handen bakom böckerna i en hylla, kände en bok där, lyfte fram den och det var den boken. Som kostade 50 kronor.

TILLBAKA HOS FAR och son i trappuppgången.

Det är av olika anledningar så stökigt i Kjell Johanssons lägenhet att han inte vill bjuda in sin son där, de tar i stället tunnelbanan in till stan och sätter sig på ett fik på Kungsgatan och pratar.

– Han tänker precis som jag, har samma tankemönster, fastnar på samma saker. Han är jättelik mig både till utseende och sättet.

– Han är en jättekänslig kille, jättefin. Det är ju en stor känslomässigt omvälvande sak att ses igen efter femton år, så det var nog bra att jag var sjuk och tvungen att dra hem och lägga mig efter att vi suttit på caféet nån timma. Det var nog lagom att smälta det hela för oss båda då.

På natten sedan vaknade Kjell Johansson och tänkte på något han hört om att beroende – sonen växte upp med mamman som varit drogfri sedan graviditeten – kan innehålla en genetisk komponent som går i arv, ►

Vi bryr oss om
människorna,
husen och
staden.

även om föräldrarna är drogfria.

På morgonen ringde han sin son.

– Jag är så glad att han inte provat droger och inte vill prova utan är livrädd för dem. Det vore katastrof om han petar i sig droger.

– Jag sa ju att ”så säger väl alla föräldrar”, men jag vet ju verkligen vad jag pratar om.

Veckan efter sågs de igen. Hans son bor i en mindre stad norr om Stockholm, men har ett ärende en gång i veckan till stan. Den här gången sågs de vid Odenplan och åt lunch och sedan åkte de till Gamla stan – hans son är intresserad av Manga och det finns en Fantasy-butik där som Kjell Johansson ville visa honom.

Genom åren har han tänkt mycket på orden ”ses snart” han sa senaste gången de sågs på behandlingshemmet han var på då.

– Jag gjorde ju några försök att bli drogfri, det var ju på grund av honom, För att han fanns, som jag försökte. Hade jag inte haft honom hade jag inte gjort det. Men det är svårt att bli drogfri för nån annans skull, man måste bli det för sin egen skull.

Att Kjell Johansson till slut blev drogfri

berodde på att han gjorde en adhd-utredning – ”jag hade blivit mer förvånad om de kommit fram till att jag inte har adhd” – och fick rätt diagnoser, adhd och Asperger, och medicin.

– Drogerna har ju försvunnit, förr var ju det ett jobb att bli av med dem och hålla sig drogfri. Men tack vare adhd-medicinen har

ju det problemet försvunnit. Men när jag inte har det problemet att jobba med märker jag i stället hur många andra problem jag har att jobba med. Jag har ju missat en hel del.

På grund av hur du levtt?

– Ja, det också. Och diagnoserna. Jag hade ju svårt anpassa mig förr också, koncentrera mig. Jag märkte från början att jag inte var som andra ungar, och vissa saker går ju inte att ändra på.

– Att jag suttit en massa år på kåken, botten på gatan, drogat och varit kriminell gör ju inte att man anpassar sig mera, man kommer ju ännu längre bort. Jag var redan långt borta från början, sen blev det ljusår periodvis mellan ett normalt sätt att leva och hur jag själv levde.

Hur känns livet nu?

– Nu är det verkligen en vändpunkt när jag träffat min son igen. Nu måste jag verkligen få ordning på allting, det har varit lite rörigt ett tag. Det är inte så lätt att ta sig från gatan och sen förväntas leva ett normalt liv. Det är mycket jobb, fortfarande. ☹

Det är svårt att bli drogfri för nån annans skull, man måste bli det för sin egen skull.

"SE PÅ
MATTORNA
-DET ÄR JAG"

Märta Måås-Fjetterström

PÅ KUNGLIGA SLOTTET

13 OKTOBER 2019 - 19 APRIL 2020 | KUNGLIGASLOTTEN.SE

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

God Jul

● Tänk att jag aldrig kunde gissat att Situation Sthlm skulle komma att betyda så mycket till mig.

Förvisso kan jag tänka att jag är värdelös. Och om man tänker efter så kanske jag är det? Varför är man hemlös annars? Jag är helt nolltaxerad. Så djävla värdelös...

MAGDALENA 407

Alla lika olika

● När vi ser oss i spegeln och i andra människors ögonspegel – beteende, blickar – ser vi oss tjocka, smala, långa, korta, stora ögon eller näsa, stora eller små bröst, kort hals eller lång, haka och kinder i olika varianter och så vidare. Allt detta när vi tror att andra människor ser oss så, då får vi ofta svårt att acceptera oss som vi är. Vi får ofta komplex, blir ledsna, hamnar i missbruk eller får psykiska problem. Men den fula ankungen är inte du och jag, det är det här egotrippade ideal-samhället som sätter oss emot varandra. Det är det här samhället med klädbutikernas smarta speglar, som är placerade med starkt ljus så att du ser risig ut och måste konsumera: köpa nya kläder. Det är människorna som inte accepterar att vi alla är olika med olika värderingar och mål i livet, olika DNA, att vi är olika.

En gång när vi, du och jag, förstår det, och tittar i spegeln så kommer vi inte se den fula ankungen, utan vi kommer se en vacker svan.

HÄGERSKRIKAN

FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM

@situationsthlm

● Glenn Miller
– Nä, nu har jag chatta nog, a-attjoo a-tjo tjo!

Ivar Glo-Johansson
– Det var blängesen jag fick glo så här pass mycket.

Ivar Klo-Johansson
– Men den ska du ta och skita i... fullt och fast!

JAN WALLIN

Stopp i galoppen

● Stopp i galoppen, paranoian tar plats!
Är det någon i trappen, beväpnad med sax?
Säg inte ordet! Jag vill inte se!
Någonting verkligt, jag orkar ej me'.
Tyst nu för fan! Är någon mer här?
Kniven är slipad, du hugger jag skär!
Kan det va snuten? Du vet jag är lyst!
Den vettskrämda parveln står där fastfrost.
Nojan har blivit en säker fast plats.
Du är ständigt på jakt och snart är du fast.
Tid här på Tellus tickar utan pardon.
Så varför så rädd för din destination?
Ska livet ditt bli till en enda lång flykt?
Och dö av en stroke vore inte så snyggt.
Så stanna upp nu min vän, var inte så rädd.
Att möta din fruktan kan vara lugnt likt en bädd.
Och om du sen siktar mot din högsta dröm.
Å naglar dig fast, å ej ger efter för sömn.
Finns ej nått berg med för höga toppar.
Bara du vågar min vän,
Tar sats nu och hoppar.

TOMAS LILJEBRINK #405

Blunda och lyssna

● Skirtunna ljud
knappt hörbara,
som när en gammal
människa uttalar sina önskningar
genom väven
av år som gått.

Så hörs kanske
i vinden
svaga vingslag av
mänsklighet.

LB

Spränga gränsen

● Springa frihetens
smärtande bröst,
andas andetag
äntligen ifrån
någonting
inte till.

Lämna för okända vatten
mot ingenting, bara bort
längre djupare
snabbare och säkrare

på att få odjuret över axlarna
att tappa greppet,
att äntligen bli ren över ryggen.

Släppa, slingra sig ifrån
måsten och tvingande rum
gör oftare
alltid
en resa bort,
inte hem.

LB

Tomtefarsoten

● Där satt han på sin förstukvist
rökandes cigar,
jackan full av sot sen sist
skägget fullt av barr.
En Nisse kom och slog sig ned,
spelte mandolin,
som Tomten slog till kaffeved
med ett elakt tomteflin.
När Tomtefars humör har vänt
slagit hårt i botten
gör strängt taget instrument
Johnny Tomten Rotten.

Tomtefars som tjoar "hohoho"
God Jul, Tjofaderittan,
fett svettigt, bakis o helt go'
som suraste Nordpolsfi...
Tomtemor och Tomtens bror
som Tomtemor ringt dit
har gömt Tomtens alla skor
och hans julesprit.
Till krogen kan han inte gå
som strumplästidiot
och ingen sprit att fylla på
det är så fan kan tro't.

JAN WALLIN

Hjälp en mamma att lämna cancern bakom sig.

Ge din julgåva på cancerrehabfonden.se/jul

CancerRehabFonden ger vuxna och barn rehabilitering och stöd efter cancer. Skänk en julgåva idag och bidra till att fler cancerdrabbade kommer tillbaka till livet. Ditt stöd behövs!

CANCERREHABFONDEN®

STÖD KAMPEN

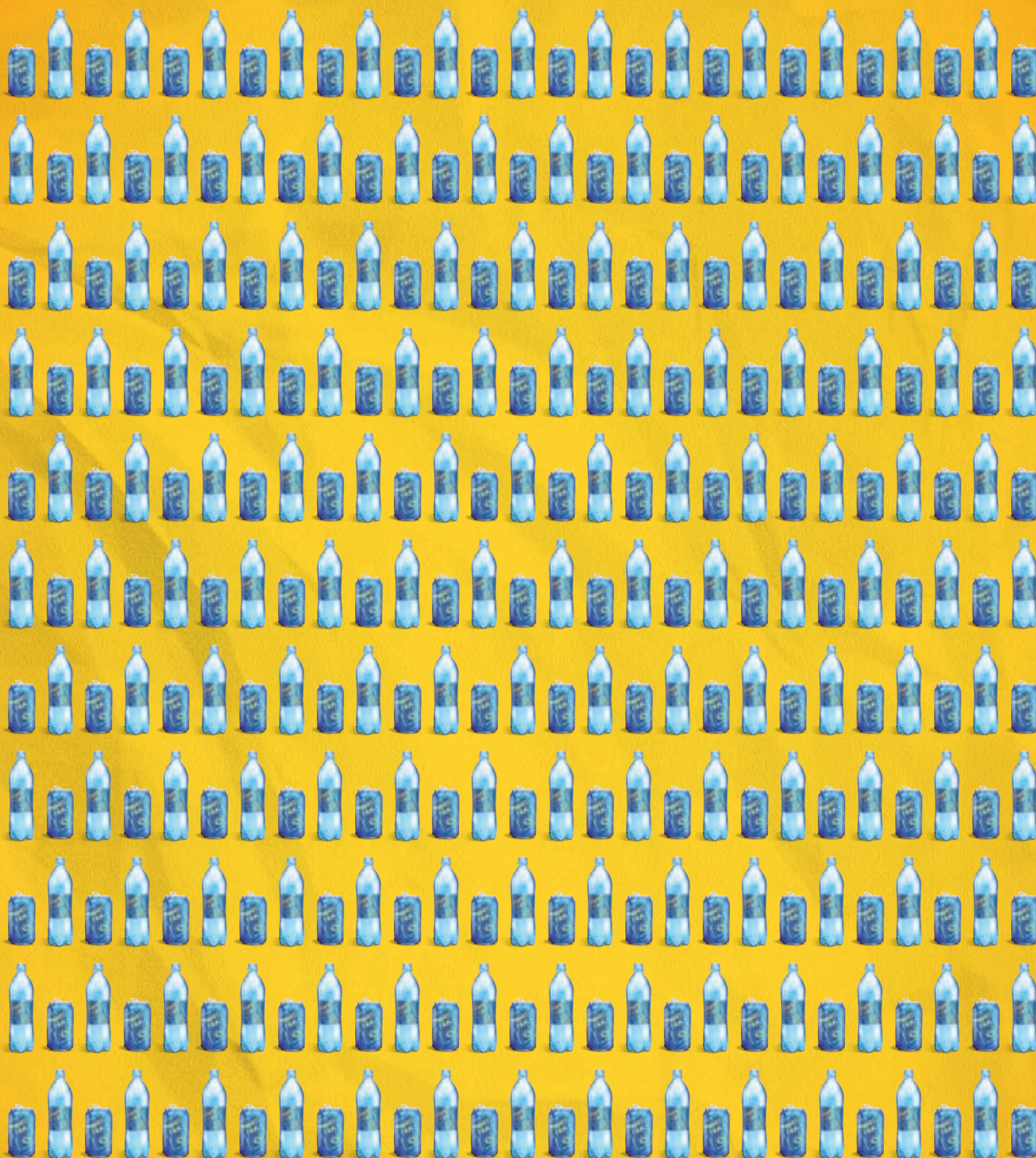
*Tillbaka
till Livet*

Hitta julfriden

Nu fylls kyrkorna med julens budskap om frid och fred. Upplev gemenskapen i adventsgudstjänster, julotta och midnattsmässa. Lyssna till julens evangelium, möt Jesusbarnet i krubban och sjung med i de välkända psalmerna. Njut av adventskonserter, luciasång och juloratorier. Bli berörd av det heliga. Välkommen!

I appen KYRKGUIDEN hittar du det som händer i kyrkorna i jul.

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

TIDEN GENOM JULKALEN DERN

.....
I december sänds den sextionde julkalendern. Genom åren har programmet färgats av tidsandan och ibland innehållit mer samhällskritik än julkänsla, andra gånger tvärtom. Barn har skildrats som allvarliga eller busiga och vuxna har upprörts över svordomar och Håkan Bråkan. Det är få program som engagerar människor så mycket som Julkalendern.. **TEXT MARIA HAGSTRÖM ILLUSTRATION ISTOCKPHOTO**
.....

Julkalendern sändes för första gången 1960. Då öppnade Titteltiture luckor i ett adventshus med gåtor och julpyssel. Nästan sju decennier senare har det brutit ut panik i tomtverkstaden när barnen slutat tro på tomten.

Däremellan har julkalendern antagit olika skepnader, men har alltid varit ett popu-

lärt program – inte bara bland barn.

– Det har gått från ett barnprogram till familjeprogram. Det har blivit en tradition och ett kulturarv, säger Johanna Gårdare, programchef för SVT Barn.

I fjol slogs rekord på webben med 749 000 tittare per avsnitt. I broadcast låg snittet på två miljoner tittare. Julkalendern har kom-

mit att bli en av SVT:s mest prestigefyllda satsningar.

Men om vi tar det från början: *Titteltiture* lämnade rutan för att nästa år ge plats åt *Julbåten Juliana* och året därpå gick turen till *Tomtefamiljen i Storskogen*. Men senare, i slutet av 1960-talet, ändrade kalendern kurs – jultemat blev inte lika viktigt. In trädde i ►

stället samhällskritiken. I till exempel *Broster, Broster!* från 1971 fick tittarna följa en familj som i "gröna vågen-anda" levde på den skånska landsbygden. Direktörer skildras som penninghungriga lurendrejare och statstjänstemän som hopplösa byråkrater.

– Den julkalendern kom i sextioåttarevolutionens efterbörd, då det var en stark vänstervåg. Den hade aldrig gjorts på 1980-talet, påpekar Margareta Rönnberg, professor emeritus i filmvetenskap med inriktning mot barnkultur och medier, samt är barnkulturbloggare.

– Julkalendern följer samhällsklimatet, samhällsandan och de politiska vindarna.

På 1980-talet kom julen tillbaka. Likaså humor och fars. Den ökande konkurrensen var en anledning till ökat fokus på underhållning i ett försök att öka publikunderlaget, menar Ingegerd Rydin, professor medie- och kommunikationsvetenskap, i boken *Barnens röster*.

I EN UPPSATTS från 2004 – *Julkalendern i tiden* – beskriver Lisen Christersson att det på 1970-talet gavs en bild av det upproriska och allvarliga barnet, vilket även återkom på 2000-talet. På 1980-talet var barnen frågvisa och underordnade och på 1990-talet busiga och glada.

Margareta Rönnberg anser att barnet mer eller mindre genomgående i julkalendrarna brukar överglänsa de vuxna.

– De är kompetenta, förstående och löser problem. De små vet, de klarar sig. Budskapet är att barn vet bäst – lyssna på barnen.

I de flesta kalendrar på 2000-talet samar-

RÖNNBERG JULIA 2000 FOTO: MARKUS INDRENSVÄT

DE ÄR KOMPETENTA, FÖRSTÅENDE OCH LÖSER PROBLEM. DE SMÅ VET, DE KLARAR SIG. BUDSKAPET ÄR ATT BARN VET BÄST – LYSSNA PÅ BARNEN. **Margareta Rönnberg**

betar en flicka och pojke för att nå sina mål. Kvinnor är den starka individen i ett förhållande. Däremot tar männen ofta mer plats i berättelsen. I några kalendrar är det inte alltid uppenbart vem som är kvinna eller man och det existerar otydliga könsroller, vilket kan kopplas till den aktuella genus-

debatten, menar Mattias Edrén och Maria Palmestål i C-uppsatsen En riktig jul med julkalender?.

I *Håkan Bråkan* 2003 är Håkans mamma inlagd på en stressklinik. Alla vuxna karaktärer har problem av olika slag, till exempel genomgår grannen Ragnar en skilsmässa.

◀ *Håkan Bråkan* från 2003 är den kalender som har blivit mest anmäld, framförallt för olämpligt beteende.

▶ *Broster, Broster!* från 1971, där familjen Wikmansson kämpar mot köphysteri och miljöförstöring, har också blivit utskäld. Trots att den kom i en tid med tydliga vänstervindar har den anklagats för att vara för vänsterpolitisk.

BROSTER, BROSTER, 1971 FOTO: KENNETH THORENSVÄT

STORM PÅ LUGNA GATAN 2019 FOTO: JOHAN PALMANSKYT

◀ **Förra årets kalender Storm på Lugna gatan levde upp till nutidens krav på julstämning. Familjen Storm lämnar i juletid storstaden för en slumrig småstad, som i verkligheten är Djurgårdsstaden i Stockholm.**

◀◀ **Ronny & Julia var 2000 års julkalender. Under det årtiondet blev det vanligt med både en flicka och pojke i huvudrollerna och att de vuxna har problem. Ronny och Julias föräldrar kan till exempel inte hålla sams.**

Mattias Edrén och Maria Palmestål påpekar att det i de flesta julkalendrar på 2000-talet saknas bra vuxna förebilder. Föräldrar är inte heller alltid närvarande, vilket sammanfaller med en tid då en generation vuxna arbetar mycket.

Dessutom saknas julstämning. Tvärtom är det nu – de senaste åren har jultemat varit en viktig ingrediens.

– Det ska gärna vara snö och jultematik. Traditioner, kulturarv och svenska väsen. Julkalendern ska ge julmys i bröstet, säger Johanna Gårdare på SVT Barn.

Hon anser att julkalendern är ett av de svåraste uppdragen en manusförfattare kan ha. Det ska vara en spännande följetong med korta avsnitt som ska nå tre generationer, vars förväntningar är stora. Och om förväntningarna inte uppfylls kan kritiken bli stor.

– Det är ett anmärkningsvärt engagemang kring julkalendern.

Att nå en bred publik är ett större krav i dag enligt henne. Därför är det viktigt med karaktärer som tilltalar olika åldrar.

– Och att tiden i rutan fördelas lika mellan barn och vuxna. Vi räknar minuter i manuset.

När tittarna blir upprörda handlar det ofta om att de inte får julstämning. Eller att det är schablonbilder som visas upp, till exempel av vetenskapsmän eller en regnbågsfamilj. Eller när man anser att det saknas mångfald.

Så gott som varje år anmäls programmet till Granskningsnämnden. En vanlig orsak är svordomar.

– De senaste åren har en annan typ av kritik tillkommit, att julkalendrarna driver med kristendomen, säger Rasmus Johansson, handläggare på Myndigheten för press, radio och tv.

Den julkalender som fått flest anmälningar – 71 stycken – är *Håkan Bråkan*. Särskilt ett avsnitt, där Håkan tog en lärare på bröstet, anmäldes av 34 personer för att vara sexistiskt och förnedrande.

– Nämnden ansåg att skildringen var skruvad och tillspetsad och att den hade en humoristisk ton. Även om inslaget kunde ha varit stötande för vissa människor ansåg nämnden inte att programmet stred mot sändningstillståndet, säger Rasmus Johansson.

Endast en gång har en julkalender fällts. Det var ett år då inte en enda tittare hade anmält den. I stället var det Granskningsnämnden själv som valde att granska *När karusellerna sover* från 1998. Den fälldes för otillbörligt kommersiellt gynnande av Liseberg.

PROFESSOR MARGARETA RÜNNBERG är uppenbart trött på den ”traditionella folkstormen som vi snart har att vänta oss”.

– Alltid är det nåt. I år är det väl att inga trebenta finns med i kalendern.

Hon vill istället rikta kritik mot vuxen-

STOCKHOLMSKALENDRAR

- *En riktig jul, 2007*, utspelar sig i Årsta-centrum/Bromma med omnejd.
- *Tjuvarnas jul, 2011*, utspelar sig i Stockholm vid förra sekelskiftet.
- *I Barna Hedenhös uppfinner julen, 2013*, gjordes Kaknästornet om till en rymdraket.
- *I Selmas saga, 2016*, utspelar sig många scener på Skansen, vilket har varit en inspelningsplats i fler julkalendrar.
- *Storm på Lugna gatan* utspelar sig i en småstad, men är egentligen inspelad i Djurgårdsstaden i Stockholm.

POPULÄRA JULKALENDRAR

- *Gumman som blev liten som en tesked, 1967.*
- *Trolltider, 1979*, sändes i repris 1985 och 1994.
- *Sunes jul, 1991.*
- *Ture Sventon privatdetektiv, 1989.*
- *Mysteriet på Greveholm, 1996.* Fick en uppföljare 2012: *Mysteriet på Greveholm – Grevens återkomst.*

världen, för det stora fokus som läggs på julkalendern men desto mindre på annan barnkultur.

– Den bekostas mer och är ett prestigejobb. Varför just julkalendern? För att vuxna kommer att se den. ☺

Ett löfte om en bättre framtid.

Ett bevis på att jag klarar mer än jag tror.

En chans att börja om.

En möjlighet att stänga om mig och mitt.

Ett utrymme för drömmar.

FOTO: YANAN LI

Tak över huvudet ger luft under vingarna

SHIS Bostäder vet att ett eget boende är mer än bara skydd mot regn och kyla. I över 50 år har vi arbetat för att Stockholms stad ska kunna ge alla människor en egen bostad. Ett eget hem

ger trygghet som kan föda tillit, framtidshopp och drömmar. Vi ger stockholmare som tillfälligt står utanför bostadsmarknaden en möjlig väg tillbaka in i värmen.

SHIS Bostäder
MER ÄN TAK ÖVER HUVUDET

www.shis.se | En del av Stockholms stad

I GATUPLANET

14

år är den genomsnittliga debutåldern för alkohol bland de niondeklassare som har druckit. Första gången de rökte en cigarett var de 13,7 år. Enligt en rapport från CAN har debuten för de ungdomar i nian som har använt alkohol och cigaretter skjutits fram ett år de senaste två decennierna. Även för cannabis har åldern stigit lite, till 14,5 år.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Min mamma har lärt mig att det enda man behöver köpa i Stockholm är Situation Sthlm, så jag försöker göra det varje gång jag är här på besök."

"Men vad kul att få återkoppling på tidningsköpet på det här sättet."

"Har varit in på Sydens boning (Bolaget i Boländerna, Uppsala) och sett dig i ur och skur stå och sälja. Har skämts varje gång jag passerat dig utan så mycket som en blick. Nu har jag köpt tidningen två gånger och känner mig mer rak i ryggen än på mycket länge."

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

GATUSLANG

"Har du vässat bulan?"

Säljaren Mia till en annan säljare som kom in och var nyklipt.

Stefan Wikberg har ett vitt kuvert i en dokumentsamlare där han förvarar svaren han hittills fått från kunderna som köpt tidningen av honom med Swish och svarat på hans Tack-sms.

Sparade du dem från första början?

– Ja, det gjorde jag. Vartenda ett har jag sparat, alla 17 jag fått hittills. En del kunder berättar att de messat mig och svarat på tacket de fick från mig när de köpte tidningen, men inte alla.

Hur betyder den här kontakten med köparna?

– Det känns jättekul att få

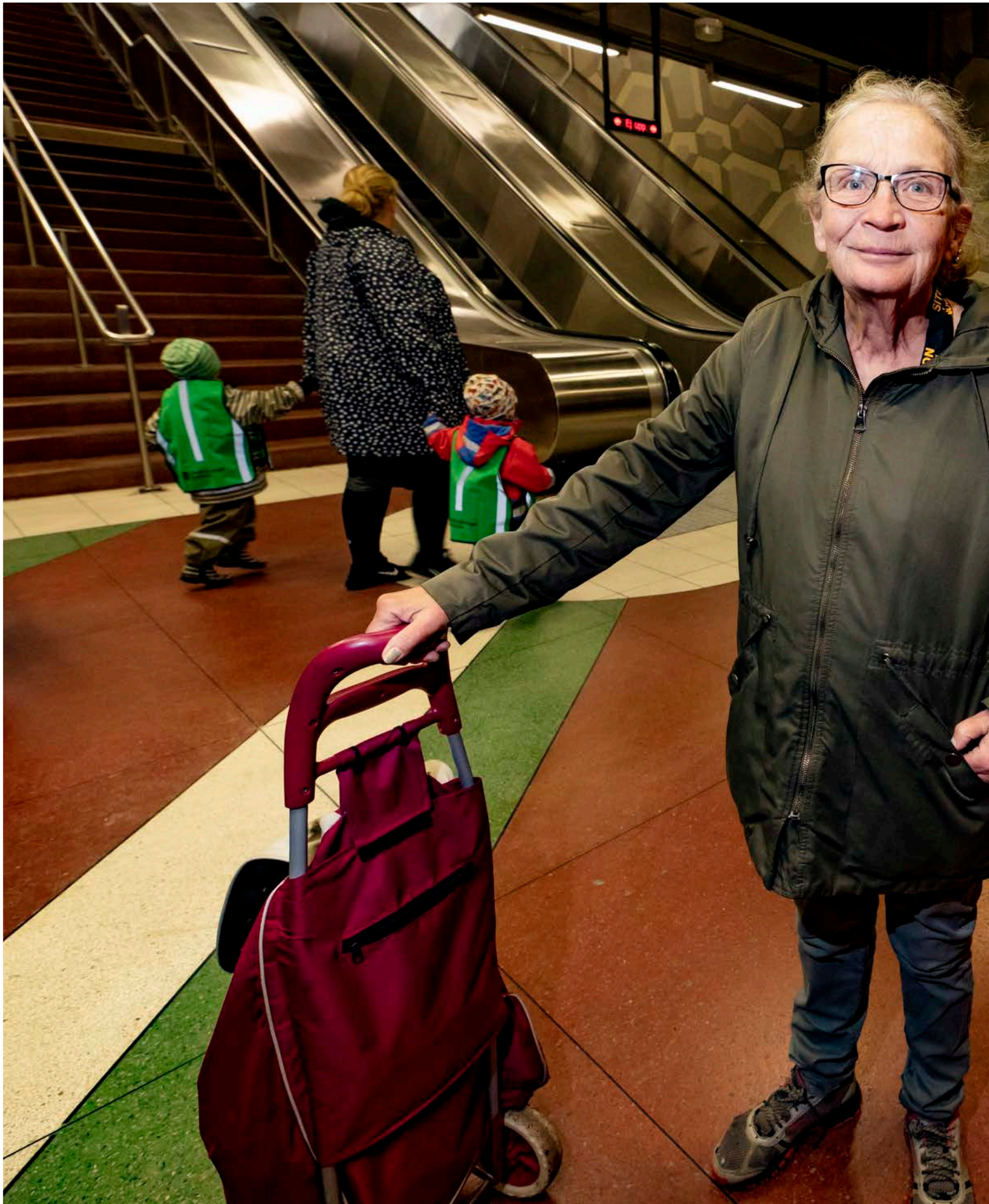
de här meddelandena från kunderna när man kommer in här och ska köpa tidningar. Det uppskattar jag. Att människor bryr sig. Jag har ju sålt tidningen länge, 20 år snart, och lärt känna många av kunderna.

– Responsen betyder mycket. Jag har ju träffat många som hamnat på gatan av olika anledningar.

Säljer du fler tidningar med Swish nu?

– Jag säljer kanske tio-femton procent av tidningarna till människor som betalar med kontanter, resten betalar med Swish. Så det har blivit mer och mer hela tiden sen vi började kunna ta betalt med Swish för några år sen.

ULF STOLT

Som tonåring ville Ewa Larsson rädda almarna i Kungsträdgården och gå på NK:s röda matta. I dag säljer hon Situation Sthlm vid tunnelbanan utanför "trollporten", som en gång i tiden var Telestyrelsens dörrar vid Brunkebergstorg. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

Ungarna tror att det bor ett troll bakom den stora porten. Jag hör dem prata om det när de kommer från förskolan och skolan, kanske vill de skrämra upp varandra. Det är många turister som fotograferar den också. Jag tycker om att vara på en plats där det händer mycket. Ute i Kungsträdgården är det ju en del uppträdanden och evenemang. Det är fint där, man kan ta en fika eller bara gå runt och titta. Men de har tagit bort bänkarna för vintern, de som har namn efter gamla sångare. Det är himla kul, träffas och sitta ner en stund på Evert Taube eller Ted Gärdestad.

Jag var en del här i området när jag var yngre. Vi gick alltid in på NK, för där kunde man gå på röda mattan. Jag tror att jag handlade en slokhatt en gång.

I Kungsträdgården har det blivit mer restauranger, men almarna står kvar. Min bror, som är fyra år äldre, var med under Almstri-

den. Jag var tolv-tretton år och ville följa med men fick inte för honom, han var så rädd att det skulle hända mig nåt. Almarna var så fina och jag ville att de skulle få vara kvar.

Jag har inte varit med i så många protester, men när jag jobbade som dagmamma och våra löner skulle ändras, då demonstrerade vi i stan. Sen gick det som det gick ändå. Men det var roligt att vara dagmamma. Som mest var det sex barn hos mig, plus mina tre egna. I dag finns det inte många dagmammor kvar, särskilt inte i Stockholm.

Jag har också jobbat med marknadsföring och på Sollentuna kommuns lönekontor, men nu är jag arbetslös. Några timmar om dagen ska jag praktisera i en matbespisning på Långholmen, men jag tycker också om att sälja tidningen – det passar mig. Att träffa folk och prata en stund. Människor jag möter här är så gulliga och mysiga, det betyder mycket. ☺

Forskare: "Nyårsdagen är självmordsdrabbad"

UNDER FAMILJEHÖGTIDER, som julen, känner sig många ensamma och isolerade. Det märker organisationen Mind, som arbetar för psykisk hälsa, av.

– I samband med julen brukar vi få samtal om det. Vi vet att människor känner sig mer ensamma när andra verkar ha det så himla bra, säger Johanna Nordin, verksamhetsansvarig för Minds stödlinjer.

Ensamhet, likaså sociala konflikter och alkohol som också kan vara vanligt under juledigheten, är alla riskfaktorer för självmord.

– Men det sker inte fler självmord på julafton eller nyårsafton, då är de färre än snittet. Det är nyårsdagen som är den värsta dagen – dubbelt så många som tar livet av sig då, säger Johanna Nordin.

I en studie vid Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention,

Johanna Nordin

NASP, undersökte forskarna antalet självmord runt julhögtiden.

– Det finns en hypotes om att det under dagarna kring jul och

nyår ska vara förhöjda självmordstal. Därför ville vi titta närmare på det, säger Sebastian Hökby som gjort studien tillsammans med Gergö Hadlaczky.

De tittade på antalet säkra självmord mellan 15 december till 15 januari under åren 2006-2015. De osäkra fallen, där rättsläkare inte har kunnat bedöma uppsåt, togs inte med i studien.

När självmorden slogs ihop visade det sig att det genomsnittliga antalet självmord för alla datum var 26 stycken. På julafton var de färre: 17. Under nyårsafton tog 14 personer livet av sig. På nyårsdagen gick det upp till 51 självmord. Ökningen bestod framförallt av unga män mellan 15-24 år och män 45-64 år.

– Könsskillnaden var ganska anmärkningsvärd. Det var fem gånger vanligare att det var en man än en kvinna. I vanliga fall är det i snitt 2,6 gånger fler män än kvinnor, säger Sebastian Hökby.

Liknande resultat har visats i studier från USA, Danmark och Österrike - en minskning kring dagarna runt jul men en ökad mängd på nyårsdagen eller dagen därpå.

Vad det här beror på finns det endast teorier och hypoteser om.

– En är alkoholkonsumtionen på

Sebastian Hökby

nyårsafton, det är en viktig risk för självmord. Alkoholen kan leda till aggression, sociala konflikter och impulsivitet, säger Sebastian Hökby.

Han påpekar att studien inte säger något om klockslag för dödsfallen.

– Vi vet inte om de sker i övergången till nyårsdagen när man fortfarande är berusad eller senare när man kanske vaknar med bakfyllängest.

Han berättar att en annan tes är att vården skulle vara mindre tillgänglig under de röda dagarna.

– Även om det inte skulle finnas en faktisk brist, kan det upplevas så.

Initiativ som stör döden

MÄN SAKNAR KUNSKAP om varningssignaler för självmord i större utsträckning än kvinnor. Dessutom är det få män som har fått frågan om självmordstankar av en närstående. Det visar en ny undersökning av Novus. För att bryta tystnaden och öka kunskapen om varningssignaler har initiativet Stör Döden nu lanserats för andra året i rad av Suicide Zero, Mind och Spes i samverkan med NASP och med stöd av Region Stockholm.

– Självmord går att förhindra och det börjar med samtalet. Med det här initiativet vill vi därför lyfta vikten av att prata med varandra, att våga ställa frågan – hur mår du på riktigt?, säger Niklas Andersson på NASP, projektledare för Stör Döden.

I Novus undersökning uppgår en

av fyra att det inte går att hindra någon som bestämt sig för att avsluta sitt liv, vilket är en vanlig myt. Tvärtom finns det goda möjligheter att påverka. På www.stördöden.se finns råd om hur man kan hjälpa någon i sin närhet som mår dåligt.

MARIA HAGSTRÖM

Kanske är man mindre benägen att söka hjälp dessa dagar.

PÅ NYÅRSAFTON SKER en minskning av antalet självmord och enligt Sebastian Hökby skulle man därför kunna säga att det sker en förskjutning till nyårsdagen. Det kan förklaras av psykologiska fenomen relaterade till avslut: en förväntan som inte uppfylls och brutna löften. Nyårsdagen börjar med en känsla av hopplöshet.

Johanna Nordin på Mind menar att ökningen på nyårsdagen kan handla om att man förra året hade lovat sig själv att försöka ett år till.

– Att man förut sagt till sig själv att jag ska klara det året och att man nu har försökt så mycket och inte orkar längre.

Inför juledigheten försöker Mind få in fler volontärer som kan jobba i deras stödlinjer, bland annat Själv-

mordslinjen.

– Det är extra knepigt att få volontärer under storhelgerna, men vi vill ha folk här när det skulle kunna vara ett tryck, säger hon.

MARIA HAGSTRÖM

MIND STÖDLINJER

Behöver du stöd, kontakta Mind på:

- **Självmodslinjen**, mellan klockan 06-24 på telefon 90 101 eller chatt via mind.se
- **Äldrelinjen**, vardagar klockan 10-15 på telefon 020-22 22 33
- **Föräldralinjen**, vardagar klockan 10-15 och kvällstid 19-21 på telefon 020-85 20 00
- **Mind Forum**, ett modererat stödforum, finns på mind.se

Bagarmossen får plattformbarriärer

I ETT PAR år har det inom Region Stockholm pratats om att sätta upp plattformbarriärer – en avskiljande vägg mellan perrong och tunnelbanetåg – för att öka säkerheten och förebygga självmordsförsök.

– Olyckor i spårtrafiken är tragiska händelser som går att förhindra genom att införa plattformbarriärer, sa Malin Karlsson (MP) trafikpolitisk talesperson i Stockholms läns landsting våren 2018.

Planer på barriärer vid Medborgarplatsen och Åkeshov stoppades nyligen på grund av risk för stor trafikpåverkan. I stället har Bagarmossen valts ut som försöksstation och beslut tas i trafiknämnden 25 november. Driftstarten beräknas till 2021.

Trygghetscentralens kameror i tunnelbanenätet är ett annat sätt att förebygga självmordsförsök och andra olyckor. SL och MTR har de senaste åren trappat upp arbetet med att ingripa vid riskbeteen-

MIKAEL ULÉN, TRAFIKVERKET

den. Vid ett larmsamtal skannas perrongen av och ordningsvakter, polis och ambulans kan skickas till platsen. Tåg kan också stoppas eller tågförare bli ombedda att sänka farten.

I fjol rapporterades 383 ärenden där personer i tunnelbanan bedömts vara självmordsbenägna. Av dem påträffades 151 personer och hindrades från att genomföra eventuella självmordsförsök, enligt siffror som SVT Nyheter tagit del av. Varje år dör 10-20 personer av självmord i tunnelbanan.

MARIA HAGSTRÖM

556

människor dog av självmord i Stockholms län under 2018. Av dem var 67 procent män, enligt siffror från Socialstyrelsen. Hit räknas både så kallade säkra och osäkra självmord, där det inte går att avgöra om det var med avsikt. De osäkra utgjorde 29 procent. Totalt antal självmord i Sverige var 1574.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

ZBK

AL
ATRIUM LJUNGBERG

BONNIER
Solutions

Abaton
PRODUKTION AB

fonden

BOBY
BOKHYRKAVERKEN

Acne 艾可尼

ASSA ABLOY

BRANSKONTOR

advokatfirman sallnäs

Brunnberg & forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

gro
advokatbyrå

Hyresgästföreningar

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

Brücke diakoni

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

INDUSTRI VÄRDEN

Grönsakshallen
Sörunda

inplenion.

Thomas Bodström

Autoexperter

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Electrolux

H2M

inResonance
Always in Tune

afa
FÖRSÄKRING

ARVET

BYGGNADS

ersëus
arkitekter

HAMMARBY IF

investor

AHRBOM & PARTNER

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

HEBA
FASTIGHETS AB

iiiriiiis
utvecklingscenter

Akademikerförbundet SSF

Balzar Beskow

Capio Psykiatri

FAMILJEBOSTÄDER

HAMMER & HANBORG

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

CEDERQUIST

f Fastighets

Hertz

iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

ALLBA

BESQAB

centric

FF Profilreklam AB

HANSA PROJEKT

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOLIDEN

CERTE REVISION

FCG

Hedström & Taube | gruppen

APOTEK KCM

Bonnier Fastigheter

CHINA TEATERN

Flinks JÄRN

IT-UNDERHÅLL
I STOCKHOLM AB

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

PALMÉR
REDOVISNING AB

Riksbyggen
Rum för hela livet

SKÅVSJÖHOLM
Konferens & möten

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

JANKE
WIKHOLM

MANGOLD
FONDKOMMISSION AB

Parkman
Det personliga parkeringsböljaget

RIVAL

SKLKommentus

JM

mavera.

psido

RIVNERS
LOTUS

Solvalla

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

JÖRGENSENS RÖR AB

playground

rubino
REKRYTERING

SPARTOI AB

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

Kamasa-TOOLS

Mekonomen

PRECIO
fishbone

Sandart&Partners

Spoon
it's a content agency

SB
Svenska Röststäder

Kommunal

MEMFIS

preem

SAHRA

sg
Sportsground

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISES

KONSUMENT
FÖRENINGEN
STOCKHOLM

Mgruppen
SVENSKA MANAGEMENTGRUPPEN

prima
gruppen

SAMTRANS

STADSUD
STORSTOCKHOLM

SYSTEM
BOLAGET

KUNGSLEDEN

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

Development

SBAB!

Stavdal

TL
TL BYGG

LENNART ERICSSON
FASTIGHETER AB

M

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

SECURITAS

Trona
Patentrådgivning AB

Liberalerna

NALEN

Q PARK

SHIS Bostäder

Stockholmshem

TYRÉNS

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

nollpunkten.
BRYGGARI MELLAN ÅRSFÖRTING & BEHANDLING

rain
bow

SIGNALISTEN

STOCKHOLM
RELINING

VISION

LIPAC
Part of the SPANNA Group

norrenergi

RAMBOLL

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

STROMMA

WALLENSTAM

LJUNG SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

NYFORS

Recoordinate
The CCM Company

skandia
fastigheter

SVALNER
Komplett skatterådgivning

WENANDERS

LO

nytuda

RAMIRENT

STORSTOCKHOLM
STADSBUD
19 HUSGÅRD

SVEASKOG

V

m3 BYGG

OSCARS
TEATERN

RETURPACK
pantamera.nu

SKEPPSBRON
SKATT
& TAXAND

Wallenberg Foundations AB

M Ekholms
Konsulttjänst AB

Konsten att sova gott
Parameter Revision

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

WALLENIUS
MARINE

WÄSTBYGG
våra hem

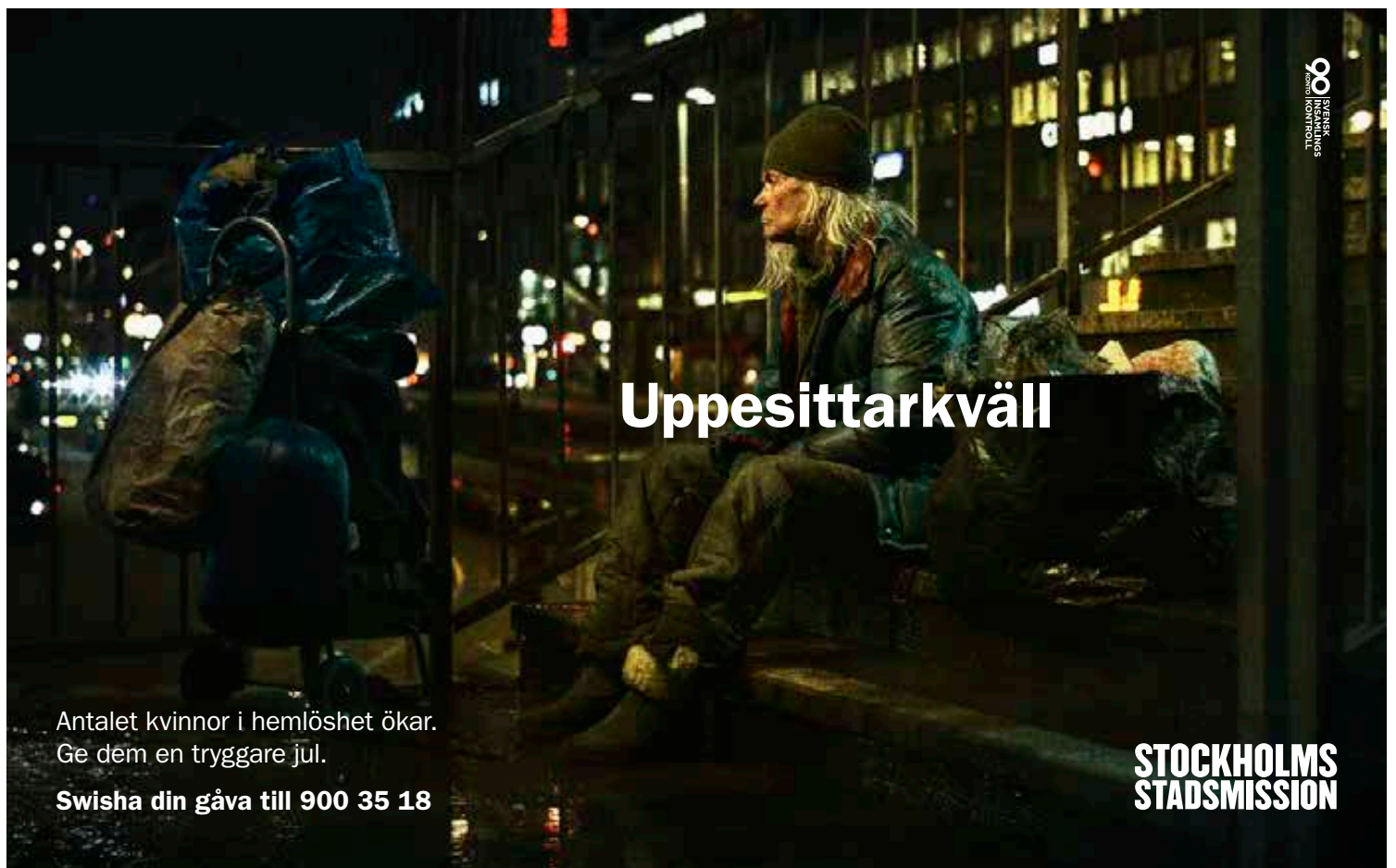
”Jag trodde aldrig att det skulle hända mig”

Kvinnofridslinjen är öppen dygnet runt varje dag. Ditt samtal kostar ingenting och syns inte på telefonräkningen.

Du som möter våldsutsatta kvinnor i ditt arbete är också välkommen att ringa.

Kvinnofridslinjen drivs av
Nationellt centrum för
kvinnofrid på uppdrag
av regeringen.

020-50 50 50
Kvinnofridslinjen
www.kvinnofridslinjen.se

Uppesittarkväll

Antalet kvinnor i hemlöshet ökar.
Ge dem en tryggare jul.

Swisha din gåva till 900 35 18

STOCKHOLMS
STADSMISSION

90
STREK
INSAKLING
KONTROLL

"Aj Julle, jag hatar den där bockmasken." – Första repliken i årets julkalender *Panik i tomteverkstan*.

"Det handlar om att ta reda på vad som hände sen."

Tom Alandh

KORTFILM Dokumentärfilmaren Tom Alandh har spenderat en portion av hösten i arbetsrummet på SVT tillsammans med klipparen Heleen Rebel – hon med händerna i maskinparken, han med blicken i monitorn från stolen intill.

Nu är deras arbete klart.

Med början 1 december och varje dag fram till och med julafton sänds *TOMtens minnesluckor*, där Tom Alandh återvänder till 24 av de personer han genom åren porträtterat i sina hyllade dokumentärfilmer.

– Det handlar om att ta reda på vad som hände sen. En kort tillbakablick, sen i nutid. Hur gick det för Annika Östberg, för den cyklande kronofogden i Vimmerby, för Martina

och för gänget på Balder och för Pia som sålde Situation Sthlm?

Kravet från SVT var att avsnitten inte fick vara längre än fem minuter, så alla filmerna är 4.30 – två minuter med en återblick i den tidigare filmen för att skapa sammanhang, sedan två och en halv minut med nytt material, filmat av Kalle Segerbäck.

– Vi har filmat nytt material till alla luckorna, återvänt och pratat med

alla. I fallet med Monica Zetterlund till exempel, som ju inte är i livet, fick vi hitta fortsättningen på berättelsen om henne i ljudbänken i parken på Roslagsgatan som bär hennes namn.

FOTNOT: *TOMtens minnesluckor* sänds varje eftermiddag i SVT och repris senare samma kväll. Blir också tillgängliga på SvtPlay.

ULF STOLT

CARL-JOHAN SÖDERQVIST

Om opolitiska bråk och kravaller i staden

BOK Bråk mellan ungdomar och poliser på Götgatan påskan 1948, upplopp i Berzelii park somrarna 1951 och 1954, bråk på Normalm nyårsafton 1956, modskravaller på Hötorget 1965 och bråk mellan polis och ungdomar i Kungsträdgården sommaren 1987.

Med dessa sex ungdomsupplopp i fokus, som skedde i de centrala delarna av Stockholm och där inga egentliga politiska krav framfördes från ungdomarnas sida, undersöker Martin Ericsson och Andrés Brink Pinto i boken *Den bråkiga staden* vad som egentligen skedde. Och hur och varför. Och vilka politiska konsekvenser det fick.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Find The River

REM

LÄT Lite aviga harmonier i verserna, akustiska ackord med öppna strängar, sedan en melod och refräng som får låten att glittra som en flod.

Klubben

Matilda Gustavsson

BOK Hon fortsätter undersöka de maktstrukturer i Svenska Akademien och kulturlivet där detta kunde ske. Och utvecklar och fördjupar berättelserna och rösterna från reportaget.

Marriage Story

FILM Regissören Noah Baumbach letar efter kärleken i sammanbrottet.

Snövit tar selfies

DANS "Spegel spegel på väggen där" är utbytt mot en smartphone. Instadrottningen postar selfies och får flest likes av alla. Tills dottern får en telefon. Nu måste Snövit dö.

I Fredrik "Benke"

PRESEBILD

Rydman's *Snövit*, med premiär på Dansens hus 11 december, är de sju dvärgarna utbytta mot sju influencers med unika diagnoser de byggt sitt varumärke kring.

– Snövit är kanske världens mest kända saga, inte så konstigt då den handlar om så djupt mänskliga egenskaper som bekräftelsebehov, Snövits behov av att känna sig älskad, men även mammans existentiella kamp, säger Fredrik Rydman.

MARIA HAGSTRÖM

So fabulous

För att skapa en mer hållbar värld behöver vi nya status-symboler. Läs om hur lågenergilampor kan göra ditt hem mer hållbart och hur du kan få vårt Gröna Bolån på sbab.se

Grönt Bolån.
Bra för dig,
bra för miljön.

SBAB!

För ett Grönt bolån på 1 miljon kr med en belåningsgrad på 70 % och energiklass C blir den effektiva räntan 1,36% vid 3 månaders bindningstid.

DÅTID STHLM

DECEMBER
1965

BEROENDE PÅ EN liberal och okritisk uthyrningspolitik, anser KRO – Konstnärernas riksorganisation – att "Hötorgskonst och andra undermåliga alster" säljs i vad som kallas konstutställningar i vissa av stadens lokaler. Detta vill man ska upphöra så att, som man skriver, "vissa kulturella renlighetskrav iakttas".

Solna vill inte slå ihop sin bostadsförmedling med Stor-Stockholms bostadsförmedling.

Enkel resa med SJ-tåg i första klass kostar 48,80 kronor till Göteborg och tar 4 timmar och 15 minuter. Till Malmö kostar det 57 kronor och tar 6 timmar och 10 minuter.

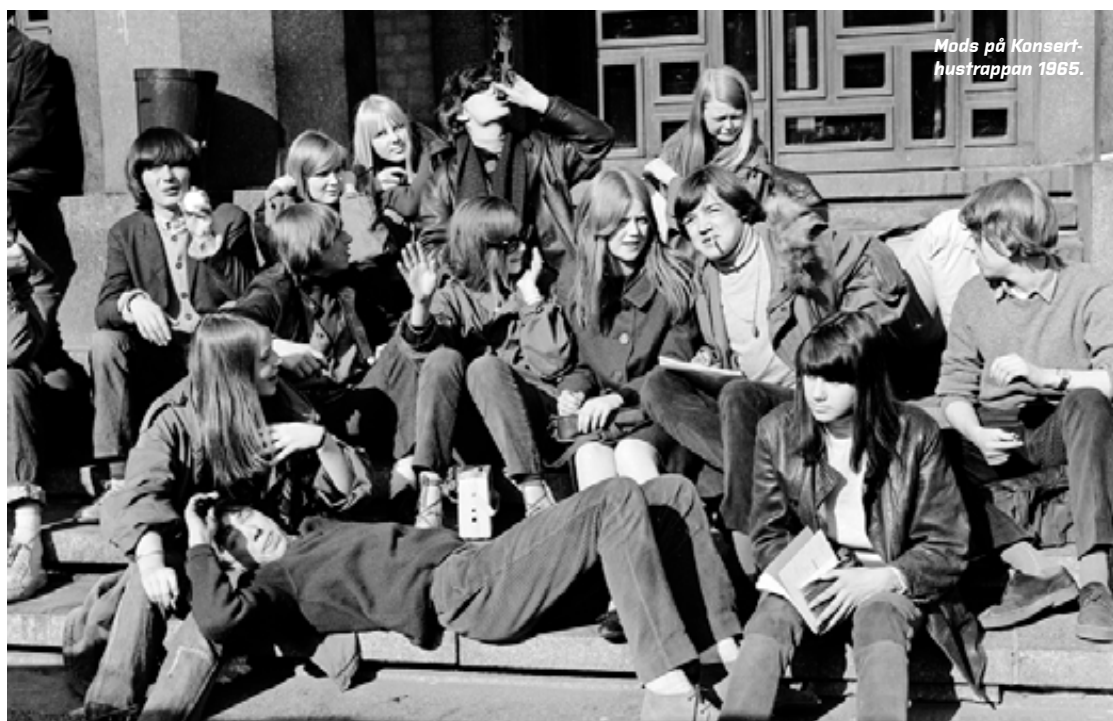
Lymfkörteltumörer av ett speciellt slag som bara finns i Afrika, opereras ut varje måndag på Kenyatta National Hospital av en holländsk kirurg omedelbart före SAS-planets avgångstid, och fraktas sedan med flyget från Nairobi till Arlanda och vidare till Tumörbiologiska Institutionen vid Karolinska sjukhuset. Där forskarna omedelbart börjar undersöka de ännu levande tumörcellerna.

Gångtunneln vid Östra station under Valhallavägen öppnas. Och nya gångvägar i Rålambshovsparken blir tillgängliga.

Inför avtalsförhandlingarna vill sjuksköterskorna upp två till tre lönegrader och begär cirka 25 procents löneökning, kompensation för jour samt slopat uniformstväng och föreslår i stället en rak, vit rock som arbetsgivaren betalar.

Cirkusartisten Gino Samil gifter sig med Sylvia Nannby i Kungsholmens kyrka.

NOBELPRISTAGAREN I LITTERATUR, Michail Sjolochov, Sovjetunionen, anser i en intervju i DN att han

JAN DELDEN

ENKEL RESA MED SJ-TÅG I FÖRSTA KLASS KOSTAR 48.80 KRONOR TILL GÖTEBORG.

tilldelas priset "trettio år för sent".

Över 80 procent av stadens polisbilar är i så dåligt skick att de måste bytas ut.

Sjukvårdsstyrelsen har beslutat att öppna en ny klinik för narkotikamissbrukare efter årsskiftet. En överläkare, en kurator, en sjuksköterska, ett kanslibiträde och en sjukvårdare ska finnas på kliniken.

En 69-årig man som misshandlas på ett ungarshotell på Södermalm avlider av sina skador.

LO beslutar att lägga ner Stockholms-Tidningen från 1 april nästa år. 600 heltidsanställda berörs, den största nedläggningen i svensk presshistoria.

Staden köper förläggningsbaracker för 3,3 miljoner till 240 byggnads-

arbetare inför byggboomen i vår.

Vid Södertälje rådhusrätt inleds den första rättegången i världen mot ett livsmedelsföretag i den så kallade neurosedynprocessen. Utgången i målet förväntas bli prejudicerande för de cirka 10 000 neurosedynskadade över hela världen. Enbart i Sverige beräknas skadeståndskraven för de drygt 100 skadade barnen uppgå till över 50 miljoner kronor.

Modsens i Stockholm är ett ökande problem. Enligt polisen berusar de sig på alkohol eller narkotika och "drar sedan vilt skrikande genom gatorna och slår sönder allt de kommer åt". Vid senaste razzian i Gamla Stan greps 49 personer – 24 personer för fylleri, 25 personer för störande av ordning.

RÄDDA BARNEN SKÄNKER 25 000 kronor till RFHL för att inrätta en kuratorstjänst för stadens cirka 5 000 läkemedelsmissbrukare.

Stockholmskriminalen har under året hanterat 1 723 anmälda våldsbrott, en ökning med 500 våldsbrott från året innan. Det nya brottet "olaga hot" står för 400 av anmälningarna.

Konsum la ner 50 butiker i Stockholm under året. Man har beslutat att vid årsskiftet lägga ner ytterligare 23 butiker.

Kommunalskatten höjs med 2 kronor till 17 kronor.

Bej Plahn från Solna, Rolf Börj lind från Lidingö, Ingrid Sommar och Mac Lennart Linds kog från Stockholm är några av dem som antas till Journalist institutet och börjar sina studier till våren.

Stor-Stockholm ökar med drygt 17 000 invånare. Men Stockholm Stad minskar med 6 196 invånare.

Evert Taube tas in på sjukhus på juldagen med luftrörskatarr.

ULF STOLT

DEC

1994 Fyra personer – en ordningsvakt och tre gäster – skjuts ihjäl och ett tjugotal skadas av kulor eller glassplitter vid skjutningen mot Sturecompagniet.

1901 På årsdagen av Alfred Nobels död – han avled 1896 – delas de första Nobelprisen ut. Det första fysikpriset ges till Wilhelm Conrad Röntgen.

1991 Scandinavian Airlines Flight 751, "Dana Viking", kraschar i Göttröra några minuter efter start. Alla 129 personer ombord överlever. 25 skadas.

I VINTER FINNER DU VÄRMEN OCH GEMENSKAPEN PÅ ZINKEN.

Hammarby – Åby/Tjureda
Hammarby – Edsbyn
Hammarby – Bollnäs
Hammarby – Broberg
Hammarby – Vänersborg
Hammarby – Västerås
Hammarby – Vetlanda
Hammarby – Sirius
Hammarby – AIK
Hammarby – Motala
Hammarby – Villa Lidköping
Hammarby – Sandviken
Hammarby – Frillesås

fredag 1 november
onsdag 13 november
onsdag 20 november
onsdag 27 november
tisdag 3 december
onsdag 11 december
fredag 13 december
torsdag 26 december
fredag 3 januari
lördag 11 januari (Bandyns dag, fri entré)
fredag 31 januari
onsdag 5 februari
fredag 14 februari

HAMMARBY
BANDY

VÄRLDSKLASS PÅ RIKTIGT.

Foto Romus Ramström • Med reservation för ändringar.

PÅ HÖRNET

Odengatan/Döbelnsgatan

"Jag ska på ett möte om eventuellt frilansjobb."

NAMN: Matilda Andersson

ÅLDER: 23

GÖR: Precis pluggat klart. Frilansar.

BOR: I Täby.

Vad har du pluggat?

– Jag har läst litteraturvetenskap i Lund. Jag ska på ett möte på Bonniers nu om eventuellt frilansjobb som korrekturläsare, kanske lektör. Frilansade lite med sånt medan jag pluggade.

– Jag gillar att läsa. Tycker det är kul med böcker.

Vad lyssnar du på?

– En amerikansk podd som heter "Criminal", de pratar om gamla kriminalfall. Nu var det om en kvinna som blivit dömd för mord på en maffiaboss, fast hon egentligen skyddade sig själv. Jag har precis börjat lyssna på just den här podden, några avsnitt bara, men lyssnar mycket på poddar.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

GÖR JULEN TILL ETT ÄVENTYR

Låt inte mörker och kyla hindra dig från att njuta av naturen i jul. Vi har utrustningen och kunskapen som hjälper dig på vägen. Du har äventyret.

NATURKOMPANIET

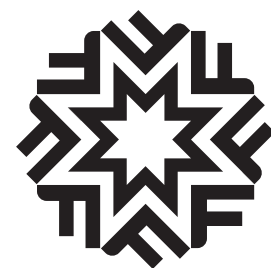
MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
WWW.NATURKOMPANIET.SE

Pentti Sammallahti

Distant Land

Redan vid 11 års ålder började Pentti Sammallahti att dokumentera vardagslivet i Helsingfors och vid 21 års ålder hade han sin första soloutställning. Sammallahti är en av Finlands mest erkända konstnärer och hans arbete har haft stort inflytande på en hel generation skandinaviska fotografer. Utmärkande för Sammallahtis svartvita fotografi är hans exceptionella blick och observationsförmåga. Utställningen *Distant Land* ger oss inblick i ett avlägset land, där många av oss känner igen sig. T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tors-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska